

FIȘA DISCIPLINEI

Antropologie și anghelologie (Facere 1-3 și Psalmul 8)

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Teologie Ortodoxă Pastorală
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Antropologie și anghelologie (Facere 1-3 și Psalmul 8)				Codul disciplinei	OLR1123
2.2. Titularul activităților de curs				Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa			
2.3. Titularul activităților de seminar				Lect. univ. dr. Stelian Pașca-Tușa			
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	1
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	14
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
3.5.1. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					4
3.5.2. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					21
3.5.3. Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					16
3.5.4. Tutoriat (consiliere profesională)					2
3.5.5. Examinări					2
3.5.6. Alte activități					2
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				47	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Isagogia Vechiului Testament
4.2. de competențe	Competențe exegetice dezvoltate pe baza tradiției patristice

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezența minim 75%, cu materialele didactice specifice (Sfânta Scriptură, alte resurse indicate)
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Prezența minim 75% și realizarea unei lucrări de seminar/laborator în conformitate cu cerințele și criteriile stabilite.

6. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale/esențiale	- Realizarea misiunii de propovăduire a credinței, în spirit irenic - Proiectarea și elaborarea unui discurs argumentat pe baza textelor sacre (expunere verbală și scrisă) - Enunțarea corectă a doctrinei cultului/Bisericii, precum și a mijloacelor transmise de aceasta pentru desăvârșirea persoanei și a lumii - Pastorația eficientă a credincioșilor: consilierea acestora potrivit regulilor proprii (legi, canoane), precum și a normelor morale - Analiza și interpretarea datelor, privind, istoria cultului/Bisericii și istoria religiilor - Săvârșirea ritualurilor cultice
Competențe transversale	- Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă și responsabilă, de punctualitate și conștiinciozitate misionară, pe baza principiilor, normelor și valorilor doctrinare, religios-morale și canonice - Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară (intra și extra teologic), pe diverse paliere ierahice, respectând principii de credință religioasă - Formularea unei strategii de optimizare a pregătirii profesionale continue, prin actualizarea conținuturilor învățării, aplicarea tehnologiilor informației și prin utilizarea limbilor străine

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	- Introducerea studentului în sfera hermeneuticii aplicate pe textele scripturistice care fac referire la crearea omului. - Cunoașterea și aplicarea tradiției exegetice patristice și iudaice - Exersarea aptitudinilor exegetice specifice exegezei biblice patristice și iudaice. - Dezvoltarea capacităților de realizare și conducere a unui dialog iudeo-creștin.
7.2 Obiectivele specifice	Să sprijine studentul în identificarea modalităților de aplicare a principiilor interpretative și a modalităților de actualizare a conținutului Scripturii pentru contemporaneitate.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv: Omul – topos de unire a lumii spirituale cu cea materială	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
2. Despre „chip” (țelem) și „asemănare” (demuth) în planul veșniciei (Fac 1,26) și în istorie (Fac 1,27)	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
3. Despre „chip” (Fac 1,27; 5,1) ca pecete nealterată prin cădere	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
4-5. Elemente complementare ale antropogenezei din Fac 1-2: „față” (panim), „suflare de viață” (nefeș haiah), „bărbat” (iș) și femeie (ișah) – relevanță teologică	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
6. „Să facem om...” (Fac 1,26); „Nu este bine să fie omului singur, să-i facem...” (Fac 2,18) – despre aspectul comunitar al antropogenezei	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
7. Despre cădere și răscumpărare. Protoevanghelia (Fac 3,15)	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

8. „Veșmintele de piele” și purtarea de grijă a Creatorului (Fac 3)	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
9-10. Elemente de antropologie în viziunea Sfinților Athanasie cel Mare („Logos, chip și întrupare”), Vasile cel Mare („chip al Chipului și icoană”), Grigorie al Nyssei („stăpânire, strălucire, demnitate împărătească”) și Ioan Gură de Aur („chip și stăpânire”)	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	2 ore fizice
11. Elemente de antropologie la Părinții Filocalici (Filocalia 6)	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
12. Despre „ceruri” (šamaim) (Fac 1,1) și „heruvimi” (kerubim) (Fac 3,24) – elemente de anghelologie	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
13. Psalmul 8 corespondențe lexicale cu Facere 1	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică
14. Curs concluziv: Omul și îngerii în referatul creației	prelegere, dezbatere sau discuție colectivă	o oră fizică

Bibliografie

Ediții Scripturistice:

- *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, quae antea cooperantibus A. Alt, O. Eissfeldt, P. Kahleediderat R. Kittel, Editio Funditus Renovata, adjuvantibus H. Bardtke, W. Baumgartner, P. A. H. de Boer, O. Eissenfeldt, J. Fichtner, G. Gerleman, J. Hempel, F. Horst, A. Jepsen, F. Maass, R. Meyer, G. Quell, Th. H. Robinson, D. W. Thomas cooperatibus H. P. Ruger et J. Zieglerediderunt K. Elliger et W. Rudolph, Textum Masoreticum curavit H. P. Ruger, MASORAM ELABORAVIT G. E. Weil, Editio tertia emendata opera W. Rudolph et H. P. Ruger, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1987.
- *Septuaginta*, Id est Vetus Testamentum graece iuxta LXX interpretes edidit Alfred Rahlfs, editio minor, duo volumina in uno, Deutsche Bibelgesellschaft, Stuttgart, 1935.
- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Prea Fericitului Părinte Daniel – Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Cu aprobarea Sfântului Sinod, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2011.

Resurse iudaice și patristice:

- *Biblia Patristica, Index des citations et allusions bibliques dans la littérature patristique*, 5. vol., Edition du Centre National de la Recherche Scientifique, Paris, 1986-1991.
- Neusner, Jacob, *The Babylonian Talmud: A Translation And Commentary*, 22 vol., Hendrickson, Peabody, 2006.
- Origen, *Omilii, comentarii și adnotări la Geneză*, trad. de Adrian Muraru, Ed. Polirom, Iași, 2006.
- Philon D'Alexandrie, *De Opificio Mundi*, introduction générale par Roger ARNALDEZ, professeur à l'Université de Lyon; introduction, traduction et notes par R. ARNALDEZ, collection «Œuvres de Philon d'Alexandrie» N° 1, Editions du Cerf, Paris, 1961.
- Philon din Alexandria, *Comentariu alegoric al Legilor sfinte după lucrarea celor șase zile*, trad. de Zenaida A. LUCA, Ed. Herald, București, 2006.
- Sf. Grigorie de Nyssa, *Despre crearea omului*, în „PSB”, vol. 29, trad. de Dumitru Stăniloae și Ioan Buga, EIBMO, București, 1982.
- Sf. Ioan Gură de Aur, *Omilii la Facere I*, în „PSB”, vol. 21, trad. de Dumitru Fecioru, EIBMO, București, 1987, 1989.
- Sf. Vasile cel Mare, *Omilii la Hexaemeron*, în „PSB”, vol. 17, trad. de Dumitru Fecioru, EIBMO, București, 1986, pp. 69-180.

Lucrări de referință:

- Chirilă, Ioan, *Fragmentarium exegetic filonian*, Ed. Limes, Cluj Napoca 2002.
- Chirilă, Ioan, *Homo – deus* (Cluj-Napoca: Dacia, 1997), 144 p.
- Chirilă, Ioan, *Sfânta Scriptură – Cuvântul cuvintelor*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2010.
- Jacob, Edmond, *Théologie de l'Ancien Testament*, Delachaux & Niestlé, Paris, 1955.
- Jinga, Constantin-Ioan, *Cinci lecturi biblice despre om* (Timișoara: Marineasa, 2009), 178 p.
- Marcu, Grigorie, *Antropologia paulină. Elementele. Esența. Originea și originalitatea*, teză de doctorat, Sibiu, 1940
- Negoită, Athanase, *Teologia biblică a Vechiului Testament*, Ed. Sophia, București, 2004.
- Nellas, Pannayotis, *Omul – animal îndumnezeit*, trad., studiu introd și note de I. Ică jr., Ed. Deisis, Sibiu, 2005.
- Von Rad, Gerhard, *Old Testament Theology, The Theology of Israel's Prophetic Traditions*, 2 vol., trans. by D. M. Stalker, SCM Press, London, 1998.
- Westermann, Claus, *Théologie de l'Ancien Testament*, trad. par Lore Jeanneret, Labor et Fides, Genève, 2002.
- Wolff, H. Walter, *Anthropologie de l'Ancien Testament*, Labor et Fides, Genève, 1974.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Curs introductiv: Omul – topos de unire a lumii spirituale cu cea materială	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
2. Despre chip (țelem) și asemănare (demuth) în planul veșniciei (Fac. 1, 26) și în istorie (Fac. 1, 27).	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
3-4. Despre chip (Fac. 1, 27; 5, 1) ca pecete nealterată prin cădere – în exegeza iudaică și patristică	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
5-6. Elemente complementare ale antropogenezei din Fac. 1, 26-18: față, suflare de viață, bărbat și femeie – relevanță teologică	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
7. „Să facem om...” (Fac. 1, 26); „Nu este bine să fie omului singur, să-i facem...” (Fac. 2, 18) – despre aspectul comunitar al antropogenezei	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
8-9. Chip și stăpânire – antropogeneza în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
10-11. Chip, chip al Chipului și icoană – antropogeneza în viziunea Sfântului Sfântul Vasile cel Mare	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	2 ore fizice
12. Stăpânire, strălucire, demnitate împărătească - antropogeneza în viziunea Sfântului Grigorie de Nyssa	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
13. Logos, chip și întrupare - antropogeneza în viziunea Sfântului Athanasie cel Mare	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică
14. Elemente de convergență și divergență în exegeza iudaică și creștină la discursul biblic al antropogenezei	expozitivă, discuție colectivă, fișă de lucru	o oră fizică

Bibliografie

Studii de specialitate

- Abrudan, Dumitru, „Aspecte ale antropologiei Vechiului Testament”, în *ST*, 3-4/1978, pp. 264-270.
- Chirilă, Ioan, „Cunoașterea lui Dumnezeu în Vechiul Testament prin teofanie și anghelofanie,” *AFTOC I* (1990-1992): 87-104.
- Chirilă, Ioan, „Dinamica chipului în cadrul lucrării asemănării cu Dumnezeu,” *Studia TO* 1-2 (1999): 123-135.
- Chirilă, Ioan, „Elemente de Antropologie Biblică: Persoană/Subiect, Sine și Suflet”, în *Studia*, 1/2009, pp. 49-64.
- Chirilă, Ioan, „Omul – chip al lui Dumnezeu, în gândirea părinților capadocieni și în teologhisirea răsăriteană (încercare de precizare a conținutului unui concept antropologic),” *AFTOC XII* (2008-2009): 21-34.
- Chirilă, Ioan, „Omul. Microcosmos și macrocosmos – prolegomene hermeneutice”, în *Biserica, Societate, Identitate – In Honorem Nicolae Bocșan* (Cluj-Napoca: Presa Universitară Clujeană, 2007), 221-230.
- Chirilă, Ioan, „Reconcilierea – ca descoperire a unității și unicității ființei umane în cadrul slujirii liturgice,” *Studia TCL* 1 (2002): 37-48.
- Chirilă, Ioan, „Telosul omului, contemplație sau pragmatism?,” *JSRI* 1 (2002): 135-143.
- Iatan, Cristinel, „De ce Septuaginta numește pe *fiii lui Dumnezeu* îngeri în cartea Facerii 6, 1-4,” *AFTOP I* II (2001-2002): 23-32.
- Iatan, Cristian, „Crearea lumii și a omului. Perspectiva biblică patristică și cea biblică modernă. Repere fundamentale,” *ST* 4 (2017).
- Mihăilă, Alexandru, „Când au fost creați îngerii?,” în *(Ne)lămuriri din Vechiul Testament. Mici comentarii la mari texte* (București: Nemira, 2011), 282-286.
- Mihăilă, Alexandru, „După chipul și asemănarea,” în *(Ne)lămuriri din Vechiul Testament. Mici comentarii la mari texte* (București: Nemira, 2011), 346-350.
- Neacșu, Vasile, „Politeia îngerilor și îndumnezeirea omului. Angelologie teologică și cosmologie în procesul spiritual de sfințire a ființei umane,” *RT* 1 (2008): 26-51.
- Semen, Petre, „Învățătura despre suflet în cărțile Vechiului Testament,” *ST* 9-10 (1977): 627-682.
- Semen, Petre, „Originea, sensul și valoarea vieții în gândirea iudaică și creștină,” *AȘUIT IX* (2004): 235-260.
- Stancovici, Iosif, „Familia în referatul biblic despre Creație (I și II),” *AB* 7-9 (2010): 116-134 / *AB* 10-12 (2010): 84-113.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținuturile unităților de învățare au fost elaborate în urma consultării specialiștilor pe disciplină din facultățile de profil, pe baza Programei analitice aprobate la nivelul Patriarhiei Române. În egală măsură, au fost luate în calcul așteptările principalilor angajatori ai absolvenților acestei specializări: structurile eclesiale, structurile de asistență socială, structurile din domeniul educațional.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Asimilarea informațiilor fundamentale privitoare la Vechiul Testament.	Examen oral	80 %
	Înțelegerea instrumentelor și a finalității procesului de interpretare a Scripturii în mediul ortodox.		
10.5 Seminar/laborator	Capacitatea de a integra într-un discurs propriu conceptele asimilate.	Prezentarea unei lucrări de seminar.	20 %
	Flexibilitatea în abordarea exercițiilor tematice propuse, care reflectă o bună cunoaștere a informațiilor dar și capacitatea de valorificare a lor în varii moduri.		
10.6 Standard minim de performanță			
• Cunoașterea sumară a conținutului Vechiului Testament, cu accent pe Pentateuh, și a noțiunilor de revelație, inspirația Sfintei Scripturi, canonul Sfintei Scripturi, a elementelor de critică textuală (metoda istorico-critică), a temelor teologice principale.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

Nu se aplică

Data completării:
01.04.2025

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament:
17.04.2025

Semnătura directorului de departament

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică."